LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Burchtse Weel te Antwerpen: aanleg van een omnisportveld
Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
M.J. Nicasie

Colofon

Titel: Burchtse Weel te Antwerpen: aanleg van een omnisportveld. Archeologienota.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut & M.J. Nicasie
Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 56

Opdrachtgever: AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: 25 september 2017
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: uitsnede uit de Ferrariskaart.

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van Maatregelen: Burchtse Weel 102 te Antwerpen.

1 INLEIDING 4

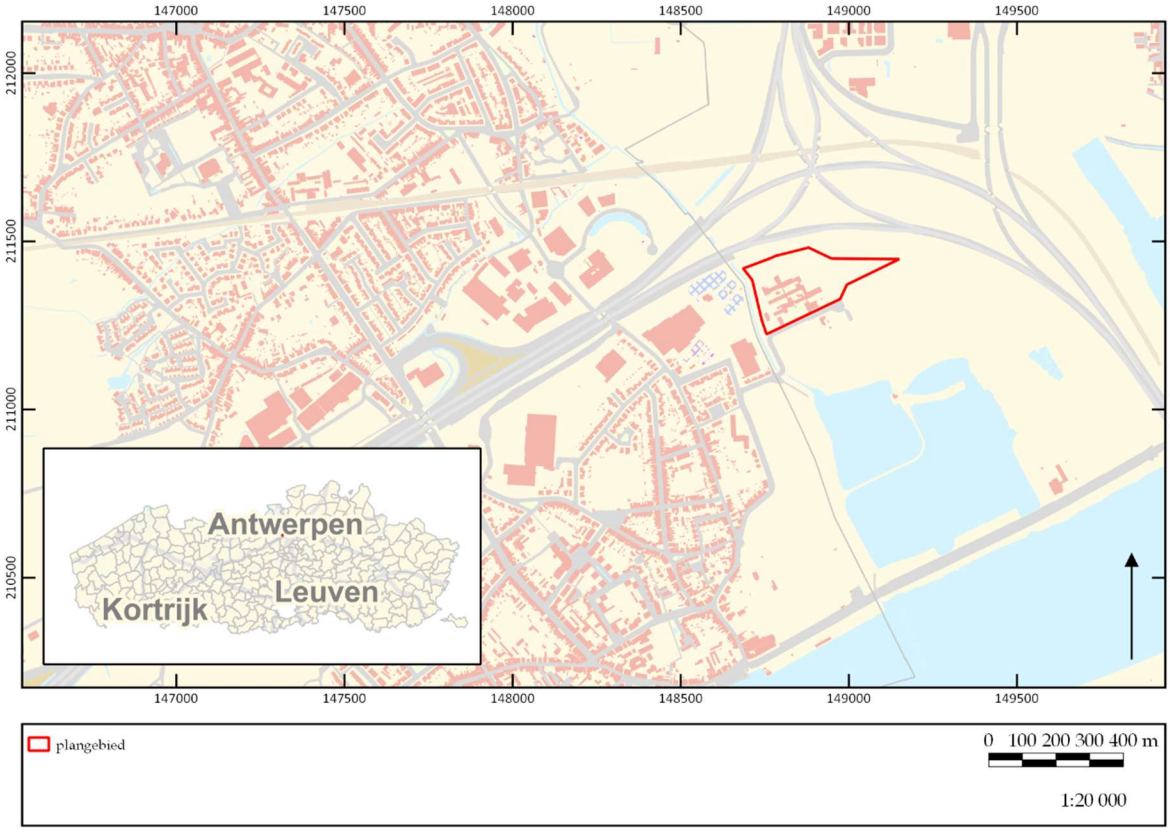
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS 5

3 VRAAGSTELLINGEN 6

4 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN EN AANBEVELINGEN 7

1 Inleiding

Het plangebied ligt aan de Burchtse Weel te Antwerpen. In het plangebied is een school gelegen, de Gemeentelijke basisschool voor buitengewoon onderwijs "De Leerexpert". Bedoeling is dat in dit plangebied een nieuw omnisportveld wordt aangelegd ten oosten van de bestaande weg (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied. ©GEOPUNT/EH

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Burchtse Weel, Antwerpen	
Ligging	Burchtse Weel 102, 2050 Antwerpen	
Kadastrale gegevens	ANTWERPEN 13 AFD, sectie N, perceel 0257/00G000, 0443/00K00	
Bounding Box	X	Y
	148241,687	211680,008
	149397,687	211680,008
	148241,687	211014,100
	149397,687	211014,100
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek	
Projectcode	2017D98	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Martijn J. Nicasie	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162	
Geraadpleegd extern	-	
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing	
Termijn	1-25 september 2017	
Geplande ingreep	aanleg van nieuw omnisportveld en geluidswal	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000 m² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen binnen een archeologische zone.	
Randvoorwaarden	nvt	
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.	
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek	

3 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?
5. Wat is de impact van de geplande werken?

4 Samenvatting van de resultaten en aanbevelingen

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) geraadpleegd. Hieruit is gebleken dat in of nabij het plangebied geen archeologische sites bekend zijn, op uitzondering van de overblijfselen van het reeds in de 19e eeuw tot ruïne vervallen kasteel Crayenhoff, die waarschijnlijk zijn verdwenen onder de huidige autostrade ten noorden van het plangebied.[1]
Een onderzoek van de historische kaarten heeft uitgewezen dat vanaf de 18e eeuw het grootste plangebied als landbouwgebied in gebruik is geweest. Het oostelijke gedeelte, waartoe ook het gedeelte van het plangebied behoort dat nu ontwikkeld zal worden tot een sportveld, lag in een polderlandschap en is in de eerste helft van de 20e eeuw gedempt en opgespoten. Bebouwing is eerst ontstaan in het laatste kwart van de 20e eeuw, en wel in de vorm van het bestaande schoolgebouw. Ter hoogte van de geplande werken heeft het terrein echter steeds braak gelegen en is nooit bebouwd geweest.

Vanuit de bodemkaart kon echter niet opgemaakt worden of het toekomstige sportveld zich bevond op opgebrachte grond of op een ander bodemtype. Om deze reden zijn zowel enkele controleboringen uitgevoerd als is gezocht naar documentatie om de ophoging van het gebied te kunnen duiden. De controleboringen hebben uitgewezen dat de bodem tot tenminste een diepte van 75 cm verstoord is. Dit zou betekenen dat het bodemtype ON (opgebrachte grond) verder in westelijke richting zou doorlopen dan aangegeven op de bodemkaart. Het overzicht van Merlin uit 1979 waarop de verschillende fasen van ophoging van de oorspronkelijke Scheldepolders op Linkeroever zijn weergegeven, bevestigen dit ook. Dit betekent dat er voor dit gebied sprake is van een heel beperkt tot geen archeologische potentie en een heel beperkt tot geen kennisvermeerderingspotentieel.

Uit de beschrijving van de geplande werken is al gebleken dat de impact op de bodem minimaal is. Zowel voor de aanleg van de toegangsweg als voor het sportveld zullen de graafwerken beperkt blijven tot 26,5 cm onder het huidige maaiveld. De geluidswal zal bestaan uit een ophoging die gerealiseerd wordt met de afgegraven grond. Afvoer van regenwater zal deels verlopen via het sportveld zelf doordat waterdoorlatend asfalt wordt gebruikt, en deels naast het sportveld waartoe een 1 m brede grindbaan wordt voorzien waarvoor de bodem tot 30 cm diep afgegraven zal worden.
Vanuit de controleboringen is vastgesteld dat er sprake is van verstoorde grond tot minimaal 75 cm onder het huidige maaiveld, en vanuit de literatuur is vastgesteld dat dit terrein in de eerste helft van de 20e eeuw is opgespoten. Aangezien de werken uitgevoerd zullen worden in de bovenste 26,5 cm van de bodem, zullen deze uitgevoerd worden in een reeds verstoorde bodem. Hierin zal zich geen archeologische site bevinden. Bijgevolg wordt de impact van de geplande werken dan ook ingeschat op nihil.

[1] Er zal hier geen herhaling van het hoofdstuk 5 plaatsvinden, het volstaat te verwijzen naar deel I van de archeologienota.

Vanuit de beschrijvingen van het archeologisch potentieel van het plangebied enerzijds en de impact van de geplande werken anderzijds, is het duidelijk dat nader archeologisch onderzoek niet zal kunnen bijdragen aan kennisvermeerdering.
De aanbeveling voor dit plangebied is dan ook dat hier geen bijkomend archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd moet worden. Om die reden is dan ook geen programma van maatregelen geschreven.